

Principy a pravidla územního plánování v pojmech

Seznam pojmů obsahuje výklad vybraných pojmů užitých v internetové publikaci Principy a pravidla územního plánování. Pojmy kapitol vztahujících se k funkčním složkám (kapitola C) jsou členěny na témata podle jednotlivých podkapitol C.1 až C.9. Výklad pojmu je proveden v souladu s textem publikace. U každého pojmu je odkaz na příslušnou kapitolu publikace, případně na právní předpis nebo jiný zdroj. Pojmy jsou vloženy do tématu, v němž jsou použity v publikaci.

Abecední seznam pojmů je provázán s příslušným pojmem formou křížového odkazu.

Téma: Výroba, těžba a skladování

Abecední seznam pojmů:

biomasa
 brownfield
 citylogistika
 dedikovaný sklad
 logistické centrum
 logistika
 lokální ekonomika
 multiklientský sklad
 obnovitelné zdroje energie
 průmyslová zóna
 průmyslové dědictví
 Public Private Partnership – PPP
 rekultivace krajiny
 restrukturalizace
 revitalizace krajiny
 sanace krajiny
 skladování
 těžba
 těžební průmysl
 urban sprawl
 výroba
 výrobní elektřiny

Principy a pravidla územního plánování

Kapitola E. POJMY

výroba

– zhotovování věcných statků a služeb, sloužících k uspokojování lidských potřeb. Výroba je základem života společnosti, specificky lidským způsobem výměny látek mezi lidmi a přírodou. Pojem výroba je významově nadřazen těžbě i skladování, které jsou v něm obsaženy.

Obecně rozeznáváme tři výrobní stupně:

prvovýroba = zemědělská a lesní výroba, rybolov, těžba nerostů a dřeva

druhovýroba = *průmyslová výroba* – těžký, lehký průmysl a stavebnictví

těžký průmysl – vyrábí převážně výrobní prostředky

lehký (zpracovatelský) průmysl - vyrábí převážně spotřební předměty

služby = obchod, doprava, veřejná správa...

PaP: C.1.1.1 Výroba (str. 2)

těžba

– dobývání nerostných surovin z přírodního prostředí.

PaP: C.1.1.2 Těžba (str. 3)

těžební průmysl

– odvětví lidské hospodářské činnosti, jež se zaměřuje převážně na dobývání surovin a v některých případech na prvotní úpravu těžných komodit. Nejčastěji se těží v hlubinných dolech či v povrchových lomech.

PaP: C.1.1.2 Těžba (str. 3)

skladování

– uchovávání určitého materiálu v nezměněném stavu. Skladování již není chápáno jako samostatná činnost, nýbrž jako jeden z článků v řetězci pohybu surovin, polotovarů, výrobků a zboží, v rozměrech celosvětových, národních, regionálních i místních.

PaP: C.1.1.3 Skladování (str. 3)

logistika

– vědní obor, který se zabývá fyzickými toky zboží či jiných druhů zásob od dodavatele k odběrateli. Účelem oboru je toky zboží optimalizovat tak, aby představovaly pro firmu co nejmenší náklady.

PaP: C.1.1.3 Skladování (str. 3)

Principy a pravidla územního plánování

Kapitola E. POJMY

průmyslová zóna

– ucelený soubor kompaktních univerzálních objektů vhodných pro lehkou, hygienicky nezávadnou výrobu s účelně vyřešenou dopravou a velkým podílem zeleně mezi jednotlivými objekty. Provoz v těchto zónách je kompletně situován uvnitř objektů, jež jsou zpravidla bez oplocených dvorů, s možností volného pohybu návštěvníků. Průmyslová zóna je tedy uceleným komplexem průmyslu a služeb s řadou integrovaných funkcí odborného charakteru. Takovýto komplex synergicky využívá vzájemné podpory jednotlivých firem ve výměně informací, poradenství, společné prezentace a využívání mezinárodních kontaktů.

PaP: C.1.2.1 Výroba (str. 6)

urban sprawl

– vymisťování funkcí ze zastavěných území měst a jejich rozlévání do okrajových a mimoměstských poloh s mnohými negativními dopady ekonomickými, sociálními, ekologickými i dopravními.

PaP: C.1.2.1 Výroba (str. 6)

průmyslové dědictví

– bývalé výrobní stavby a průmyslové areály, často pozoruhodný technický a industriální stavební fond s architektonickou, konstrukční či uměleckou hodnotou stavebního díla. Podle členění TICCIH (The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage) lze hovořit zhruba o pěti skupinách industriálních staveb:

- někdejší centra výroby – dílny, továrny, mlýny, hutě, ale také doly a místa, kde dochází ke zpracování a úpravě surovin a materiálů;
- sklady, překladiště a úložiště pro suroviny, polotovary i finální výrobky;
- energetická díla, včetně jejich součástí a objektů pro distribuci energie, vodárenská díla, úpravní vod a čistírny splašků;
- stavby pro osobní a nákladní dopravu, železnice, silnice, vodní cesty a letiště (včetně infrastruktury a doplňujících provozních budov) nádraží, přístavy, letištní hangáry;
- sociální, servisní a obytné stavby (například staré dělnické obytné kolonie), spjaté s existencí průmyslové činnosti v daném místě.

PaP: C.1.2.1 Výroba (str. 10)

restrukturalizace

– ústup od výrob vzešlých z průmyslové revoluce a přechod k ekonomice budované na znalostech v tzv. postindustriální společnosti.

PaP: C.1.2.1 Výroba (str.11)

Principy a pravidla územního plánování

Kapitola E. POJMY

brownfield

– nemovitosti, které ztratily úplně nebo částečně své využití a mohou být i kontaminované. Jde např. o opuštěné průmyslové, zemědělské, armádní, těžební, skladovací, energetické, dopravní areály; vybydlené části měst; jednotlivé zchátralé objekty, mnohdy i s památkovou hodnotou. Brownfieldy jsou vymezovány na celém území České republiky v územně analytických podkladech obcí s rozšířenou působností – jev č. 4 Přílohy č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb. jako plochy k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území.

Zdroj: Stavební zákon, § 43, odst. 1, vyhláška č. 500/2006 Sb.

PaP: C.1.2.1 Výroba (str.11), C.1.3.2 Konverze brownfieldů a urban sprawl (str. 23)

Public Private Partnership – PPP

– partnerství veřejného a soukromého sektoru; koordinované plánování a financování v rámci soukromé a veřejné spolupráce.

PaP: C.1.2.1 Výroba (str.13)

lokální ekonomika

– způsob výroby (hospodaření), který přednostně využívá místních materiálních, energetických a lidských zdrojů k uspokojování místních potřeb. Zkrácení vzdálenosti mezi producenty a jejich zákazníky znamená nižší zátěž pro životní prostředí, regiony jsou méně závislé na vnějších vlivech, zaměstnanost roste.

PaP: C.1.2.1 Výroba (str. 15)

logistické centrum

– prostory pro skladování budované u větších městských aglomerací (City Logistics). Podmínkou jejich zřízení je napojení na výkonnou dopravu železniční i silniční. Přes širokou škálu skladových technologií mají logistická centra značné územní nároky.

PaP: C.1.2.3 Skladování (str.19)

citylogistika

– menší logistická centra s veřejnou podporou na úrovni krajů či měst s cílem optimalizace dopravního zásobování měst a aglomerací.

PaP: C.1.3.5 Logistika a skladování (str.25)

multiklientský sklad

– zařízení zřizované a provozované spedičními společnostmi jako součást logistických řetězců pro nejširší klientelu. Vyžaduje kvalitní napojení na veřejnou dopravní síť.

PaP: C.1.2.3 Skladování (str.19)

Principy a pravidla územního plánování

Kapitola E. POJMY

dedikovaný sklad

– zařízení zaměřené na skladování určitého druhu zboží, zřizované buď samotným výrobcem, nebo spediční firmou na základě smluv s výrobcí. Bývá umísťováno přímo na území výrobního závodu, nebo na distribučně výhodném místě.

PaP: C.1.2.3 Skladování (str.19)

sanace krajiny

– odstranění příčin a následků škod v krajině. Zejména těžbou dochází mimo jiné k deformaci reliéfu krajiny a mění se výškové poměry dotčené lokality. Část území se hlubinnou těžbou dostává svým povrchem pod hladinu podzemní vody díky poklesům, případně propadání stávajícího terénu.

PaP: C.1.3.3 Nerostné bohatství (str.24)

rekultivace krajiny

– obnovení narušené krajiny. Sanačně rekultivační proces zahrnuje dvě části:

- technickou část rekultivace (odstranění poškozené a náletové zeleně, skrývky kulturních vrstev půdy, tvarování terénu pomocí násypů důlní hlušiny, přeložky inženýrských sítí, odvodnění území a zpětné překryvy nového terénu zeminami),
- biologickou rekultivaci (zatravnění, výsadby dřevin a jejich údržba).

PaP: C.1.3.3 Nerostné bohatství (str.24)

revitalizace krajiny

– navrácení života do krajiny

PaP: C.1.3.3 Nerostné bohatství (str.24)

obnovitelné zdroje energie

– obnovitelné nefosilní přírodní zdroje energie, jimiž jsou energie větru, energie slunečního záření, geotermální energie, energie vody, energie půdy, energie vzduchu, energie biomasy, energie skládkového plynu, energie kalového plynu z čistíren odpadních vod a energie bioplynu.

Zdroj: zákon č. 165/2012 Sb. § 2

PaP: C.1.3.6 Obnovitelné zdroje energie (str.26)

Principy a pravidla územního plánování

Kapitola E. POJMY

výrobní elektrárny

– energetické zařízení pro přeměnu různých forem energie na elektřinu, zahrnující všechna nezbytná zařízení; výrobní elektrárny o celkovém instalovaném elektrickém výkonu 100 MW a více, s možností poskytovat podpůrné služby k zajištění provozu elektrizační soustavy, je zřizována a provozována ve veřejném zájmu.

Zdroj: zákon č. 458/2000 Sb., § 2 odst. 2 písm. a) bod 18

PaP: C.1.3.6 Obnovitelné zdroje energie (str.27)

biomasa

– biologicky rozložitelná část produktů, odpadů a zbytků biologického původu z provozování zemědělství a hospodaření v lesích a souvisejících průmyslových odvětvích, zemědělské produkty pěstované pro energetické účely a biologicky rozložitelná část průmyslového a komunálního odpadu.

Zdroj: zákon č. 165/2012 Sb., § 2

PaP: C.1.3.6 Obnovitelné zdroje energie (str.29)

